

Maaibeheer: zwarte bak of groene wildernis?

Voorbeelden uit theorie en praktijk en demonstratie maaimachines

3 juni 2015 | Hof van Salland | Diepenveen

De nieuwe Community of Practice Beheer en Onderhoud (CoP B&O) is een gezamenlijk initiatief van waterschap Aa en Maas en STOWA. In de CoP wisselen de deelnemers kennis en ervaringen uit over beheer en onderhoud van oppervlaktewateren. Hoe kan beheer en onderhoud kosteneffectief worden ingericht en bijdragen aan zowel een goede waterbeheersing als aan een goede waterkwaliteit? Om goede keuzes te maken in beheer en onderhoud zijn de kennis en ervaringen nodig van zowel ecologen, hydrologen als onderhoudsmensen, uit hoog en laag Nederland. De CoP brengt deze drie disciplines bij elkaar. De eerste bijeenkomst vond plaats op 3 juni in het Hof van Salland te Diepenveen, met als thema ‘maaibeheer’.

Presentaties

Na een welkomstwoord van Bart Brugmans (voorzitter CoP B&O) en Henk Oegema (bestuurder Waterschap Groot Salland) vertelden vijf deskundigen over nieuwe methodes van maaibeheer bij oppervlaktewateren. De presentaties zijn te vinden op de STOWA website:

http://www.stowa.nl/nieuws_agenda/agenda/maaibeheer_zwarte_bak_of_groene_wildernis_voorbeelden_uit_theorie_en_praktijk_en_demonstratie_maaimachines

Discussie

De deelnemers konden hun vragen en opmerkingen na afloop van de presentaties in een melkbus deponeren, als input voor de discussie later op de ochtend. Centraal tijdens de discussie stond de relatie tussen peilbeheer, ecologie en beheer en onderhoud.

Waterschap Aa en Maas en Waterschap De Dommel maken gebruik van het zogenaamde maaibOS (Beslissing Ondersteunend Systeem). Met deze tool kun je het onderhoud sturen op basis van de actuele weerstand in het systeem. Hierbij wordt er alleen gemaaid bij dreigende wateroverlast. Ook Hunze en Aa's vertalen opstuwing naar een noodzaak tot maaien. Aandachtspunt van deze systemen is de doorvertaling naar het gebruik bij sloten, de systemen zijn namelijk nog niet toepasbaar bij een lage afvoer.

Waternet maakt gebruik van een vergelijkbaar systeem, waarbij de frequentie van het aanslaan van een gemaal een indicatie is voor de urgentie van het beheer en onderhoud (vaker aanslaan betekent meer vegetatie en een grotere noodzaak tot maaien). Door gericht in te grijpen (veel van de vegetatie laten staan) en uitzonderingsprotocollen te gebruiken, is het mogelijk om gedifferentieerd onderhoud toe te passen en tegelijkertijd te voldoen aan de Flora- en Faunawet (in relatie tot broedseizoen).

De beslissing ondersteunde systemen zijn een hulpmiddel. De ervaring van onderhoudsmedewerkers in het veld blijft van belang om de juiste keuzes te maken. Daarnaast brengen deze systemen een nauwere samenwerking tot stand tussen de hydrologen, ecologen en onderhoudsmedewerkers.

Gaat peilbeheer voor ecologie? Van nature is dit vaak het geval, tenzij bestuurders aangeven de waterkwaliteit een prominentere plek te willen geven. De deelnemers zijn van mening dat gedifferentieerd onderhoud lastig is te borgen bij het bestuur. Wetterskip Fryslân wil hun ecologisch onderhoud vastleggen in de legger. Met een minimaal leggerprofiel zou de daadwerkelijke ruimte (zomer/winter) voor gedifferentieerd maaibeheer kunnen worden vastgelegd. Hiermee kan de vegetatie daar waar mogelijk blijven staan. De wetenschap plaats hierbij een kritische kanttekening. Ruimte bepalen voor de vegetatie alleen is niet voldoende, je dient ook naar de soortenrijkdom te kijken. Daarnaast wordt opgemerkt dat maaibeheer symptoombestrijding is. De oorspronkelijke bron van de hoeveelheid vegetatie is de voedselrijkdom van het water, vergeet niet om ook daar aandacht aan te besteden.

Excursie demonstratie maaimachines

Na de discussie was het tijd om met lunchpakket en al de fiets op te stappen. Er stonden negen aannemers klaar in de mooie omgeving van Diepenveen om hun maaimachines te demonstreren.

Herder

Votex

Pistenbully de Jonge

Hobelman

Conver

Netjes

Van Stipdonk

Mecalac Ahlman

Leon Sterk

Uitleg bij de machines

Bij terugkomst van de fietstocht werd de postermarkt bezocht. Waterschappen, kennisinstellingen en adviesbureaus vertelden over hun kennis en praktijkervaringen. Op de afsluitende borrel ging het delen van kennis nog even verder.

Het was een geslaagde eerste bijeenkomst met ruim 130 aanwezigen. Kennis werd gedeeld tussen ecologen, hydrologen en onderhoudsmedewerkers, maar ook tussen waterschappers, wetenschappers en adviseurs. In het najaar organiseert de CoP beheer & onderhoud een vervolgbijeenkomst. Het onderwerp en de exacte datum worden later bekend gemaakt op de STOWA website.